

Til lovforslag nr. L 154

Folketinget 2011-12

Betænkning afgivet af Udenrigsudvalget den 16. maj 2012

Betænkning

over

Forslag til lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

[af udenrigsministeren (Villy Søvndal)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Udenrigsministeren har stillet ændringsforslag nr. 3. Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2. Udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 4.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. april 2012 og var til 1. behandling den 17. april 2012. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udenrigsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og udenrigsministeren sendte den 27. februar 2012 dette udkast til udvalget, jf. URU alm. del – bilag 134. Den 10. april 2012 sendte udenrigsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Institut for Menneskerettigheder,
Retspolitisk Forening og
Rådet for Menneskerettigheder.

Udenrigsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser.

Deputationer

Endvidere har Institut for Menneskerettigheder mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til udenrigsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Emner, udvalget særlig har behandlet

Grønland og Færøerne

Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne. Udvalget lægger vægt på, at Grønland og Færøerne, hvis de ønsker at sætte loven i kraft for deres områder, får mulighed for repræsentation i bestyrelsen.

Udvalget lægger derfor afgørende vægt på ministerens svar på høringssvar til Grønlands Selvstyre, hvoraf det fremgår: »Såfremt loven sættes i kraft for Grønland og/eller Færøerne, og der samtidig hermed oprettes lokale Råd for Menneskerettigheder på Grønland og Færøerne, kan der evt. efterfølgende vedtages en ændring af lov om etablering af Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, hvorved det grønlandske råd, henholdsvis det færøske råd, tildeles mulighed for at udpege et bestyrelsesmedlem.«

Udvalget opfordrer ministeren til at fremsætte forslag til ændring af lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution hurtigt efter en eventuel grønlandsk eller færøsk beslutning om at sætte loven i kraft.

4. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af EL og IA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af udvalget og det af udenrigsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (EL og IA) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til

at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 2

Af udvalget:

1) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution afgiver årligt en beretning til Folketinget om institutionens virksomhed og udviklingen i menneskerettighedssituationen i Danmark. Beretningen offentliggøres af institutionen.«

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 4-6.

[Forpligtelse til at rapportere til Folketinget]

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *mindretal* (IA):

2) I *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, indsættes efter »til enhver tid anerkendte« ordene: »individuelle og kollektive«.

[Eksplicit reference til både individuelle og kollektive rettigheder i instituttets formål]

Af udenrigsministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 3

3) *Stk. 7* udgår.

[Bestemmelsen om, at en repræsentant for Udenrigsministeriet udpeges af udenrigsministeren til at deltage i bestyrelsesmøderne som observatør med taleret, men uden stemmeret, udgår]

Af udvalget:

Til § 7

4) *Stk. 1* affattes således:

»Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution er en uafhængig selvejende institution inden for den offentlige forvaltning.«

[Understregning af instituttets uafhængighed]

Bemærkninger

Til nr. 1

Ved fornyelse af Institut for Menneskerettigheds akkreditering i 2007 som national menneskerettighedsinstitution fremhævedes bl.a., at IMR ville blive forbedret, hvis institutionen havde et lovfæstet mandat til at udgive rapporter eller stå til ansvar for sine aktiviteter over for Folketinget. Samtidig fremhæves i Beogradprincipperne (se L 154 – bilag 6), at nationale menneskerettighedsinstitutioner skal rapportere

direkte til parlamentet og sende en årlig rapport om institutionens virke og landets menneskerettighedssituation til parlamentet.

Udvalget er enig med ministeren i, at denne mulighed for rapportering foreligger i lovforslaget, men relationen er ikke eksplicit og er ikke en forpligtelse. Med ændringsforslaget forpligtes instituttet til at sende sådanne rapporter til Folketinget. Folketinget henviser herefter rapporten til behandling i det relevante udvalg.

Til nr. 2

Menneskerettighederne er udelelige, ligeværdige og universelle. Med tilføjelsen understreges, at instituttet i sit virke skal tage udgangspunkt i både de individuelle og de kollektive rettigheder.

Til nr. 3

På baggrund af den debat, der har været omkring modellen med en regeringsobservatør i bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, jf. det fremsatte lovforslags § 3, stk. 7, og de i den forbindelse fremførte synspunkter, har jeg besluttet at fremsætte nærværende ændringsforslag, hvorefter bestemmelsen udgår.

Et af de under debatten fremkomne synspunkter er, at konstruktionen med observatøren i bestyrelsen bør ændres, således at institutionens bestyrelse i stedet nedsætter et økonomi- og revisionsudvalg, hvori en repræsentant fra Udenrigsministeriet får sæde. En sådan model finder jeg imidlertid ikke hensigtsmæssig, da dette ville indebære, at bestyrelsens arbejde med at følge op på institutionens økonomiske forhold helt eller delvis henlagdes til det pågældende udvalg med deraf følgende risiko for uklarhed om ansvarsfordelingen omkring institutionens økonomi.

Udenrigsministeriet vil også uden en observatørpost i bestyrelsen via uformelle henvendelser til bestyrelsens medlemmer kunne kommunikere med institutionen, hvorfor der fortsat vil være mulighed for informations- og erfaringsudveksling på menneskerettighedsområdet mellem Udenrigsministeriet og institutionen. Eventuelt vil disse processer kunne styrkes, ved at Udenrigsministeriet som alternativ til observatørposten inviterer institutionen til en tættere dialog med Udenrigsministeriet, f.eks. ved regelmæssige møder mellem menneskerettighedsambassadøren og institutionens daglige ledelse.

Tilsvarende vil Udenrigsministeriet også uden en observatørpost i bestyrelsen via sådanne uformelle henvendelser have adgang til en løbende drøftelse af institutionens økonomi med repræsentanter for bestyrelsen og således som led i Udenrigsministeriets tilsynsforpligtelse kunne gøre opmærksom på betydningen af god tilskudsforvaltning, økonomistyring og opfølgning på eventuel henstilling fra Rigsrevisionen.

Derfor finder jeg det mere hensigtsmæssigt helt at lade bestemmelsen udgå frem for at allokere observatøren til et økonomi- og revisionsudvalg.

Det skal for en ordens skyld bemærkes, at nærværende ændringsforslag skal ses som en løsning på et konkret pro-

blem og ikke som udtryk for et generelt ønske om at ændre på strukturen af bestyrelser for selvejende institutioner og lign.

har med denne ændring i lovtæksten ønsket at imødekomme et ønske om, at instituttets uafhængighed ligeledes tydeliggøres i lovtæksten.

Til nr. 4

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at instituttet er en uafhængig og selvstændig institution. Udvalget

Jeppé Kofod (S) Ane Halsboe-Larsen (S) Sara Olsvig (IA) John Dyrby Paulsen (S) Kirsten Brosbøl (S) nfm.

Maja Panduro (S) Mogens Jensen (S) Lone Loklindt (RV) Rasmus Helveg Petersen (RV) Sofie Carsten Nielsen (RV)

Lisbeth Bech Poulsen (SF) Steen Gade (SF) Christian Juhl (EL) Nikolaj Villumsen (EL) Frank Aaen (EL) Lykke Friis (V)

Jakob Ellemann-Jensen (V) Karen Jespersen (V) Karsten Lauritzen (V) Ellen Trane Nørby (V) Søren Pind (V)

Mads Rørvig (V) Ulla Tørnæs (V) Søren Espersen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Pia Kjærsgaard (DF)

Peter Skaarup (DF) Mette Bock (LA) Per Stig Møller (KF) fmd.

Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	9
Socialdemokratiet (S)	44	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	16	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 154

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra udenrigsministeren
2	Henvendelse af 16/4-12 fra Institut for Menneskerettigheder
3	Henvendelse af 16/4-12 fra Rådet for Menneskerettigheder
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
6	Henvendelse af 30/4-12 fra Institut for Menneskerettigheder
7	Henvendelse af 9/5-12 fra Retspolitisk Forening
8	Ændringsforslag fra udenrigsministeren
9	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 154

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/4-12 fra Institut for Menneskerettigheder, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/4-12 fra Rådet for Menneskerettigheder, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om ministeren er villig til at opgive en plads til regeringen i Institut for Menneskerettigheders bestyrelse, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om ministeren er villig til at opgive Udenrigsministeriets observatørstatus i bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder for at sikre og tydeliggøre instituttets uafhængighed, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der forpligter Institut for Menneskerettigheder til årligt at fremsende en beretning til Folketinget om »Instituttets virke og dets opfattelse af udviklingen i menneskerettigheder i Danmark«, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, der afspejler forslaget i Dansk Røde Kors' høringssvar om at undlade at have en observatør fra Udenrigsministeriet i Institut for Menneskerettigheders bestyrelse og i stedet have en repræsentant i et økonomi- og revisionsudvalg, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om kommentar til henvendelsen af 9/5-12 fra Retspolitisk Forening, til udenrigsministeren, og ministerens svar herpå